

Concordia – försök med integrerad planering

Bakgrund

Byggbranschen håller på att förnyas. Från centralt håll inom Byggnads och Sveriges Byggindustri vill man pröva om s.k. Integrerad planering, dvs. yrkesarbetarnas deltagande i produktionsplaneringen, kan förbättra villkoren på byggarbetsplatserna.

Ett sådant engagemang finns redan inskrivet i Utvecklingsavtalet – kollektivavtal inom byggnadsindustrin - från den 1 mars 1986.

Byggnadsarbetarnas deltagande i planeringsprocessen har uppmärksammats i ett antal FoU-projekt från slutet av 1980-talet till början av 1990-talet. I dessa skrifter finns flera goda exempel på medverkan i produktionsplanering av byggnadsarbetare men också många exempel på de svårigheter, som förknippas med denna samverkan.

Någon riktig uppföljning av hur det faktiska deltagandet i produktionsplanering går till och i vilken omfattning det sker, har hittills saknats.

Under åren 2004-2006 har två FoU-projekt rörande Integrerad planering genomförts. Båda dessa är kopplade till Riksbyggenprojekt.

Det första var Kvarteret Kantorn i Tumba. Det andra är Kvarteret Concordia i Malmö som utvärderas i föreliggande rapport. FoU-projektet finansieras av SBUF.

Totalentreprenör för Concordia är Peab, Malmö.

Syfte

FoU-projektet Concordia har följande syften:

1. Utforma en modell för genomförande av s.k. integrerad planering på byggprojektet Concordia i Malmö.
2. Testa modellen genom en kontinuerlig uppföljning av den integrerade planeringen.

Arbetet avgränsas till produktionsplaneringen under entreprenadtiden.

Genomförande

Med utgångspunkt från en arbetsmodell, som upprättats inom Peab i Malmö, har planeringen på Concordia följts och analyserats med hjälp av observationer, intervjuer och enkäter.

Uppföljningen har skett vid följande typer av möten:

- Samordningsmöten. Deltagare: Produktionschef, arbetsledare, lagbasar och ledande montörer. Omfattning: I princip varannan vecka, cirka en timme.
- Lagbasmöten. Deltagare: Totalentreprenörens arbetsledare, lagbasar och ledande montörer. Omfattning: Varje vecka mot slutet av entreprenadtiden. Denna typ av möten kompletterade samordningsmötena, eftersom dessa i slutskedet innehöll så många deltagare att det var svårt för alla att kunna yttra sig.
- Månadsmöten. Deltagare: Samtliga engagerade på arbetsplatsen vid det aktuella tillfället. Omfattning: Ungefär varannan månad, cirka en timme.

- Arbetsberedningar. Deltagare: Ansvarig arbetsledare och samtliga aktuella yrkesarbetare. Omfattning: Alla viktiga, mera omfattande byggaktiviteter.

Muntliga intervjuer genomfördes med följande intressenter i processen:

- Lagbasar och ledande montörer.
- Produktionschef och arbetsledare hos totalentreprenören, Peab.
- Projektledare, Riksbyggen

Enkät rörande de kollektivanställda

Resultat

Man kan helt klart säga att testresultatet blivit mycket positivt. Trots att bygget drabbades av en rad problem – bl.a. en konkurs för en mellanväggsentreprenör och två kraftiga vattenläckage - lyckades man genomföra det inom föreskriven tid med god kvalitet. De inblandade säger att detta utan tvekan har berott på den Integrerade planeringen,

En överslagsmässig beräkning visar att den tid som yrkesarbetarnas deltagit i planeringsmöten på Concordia utgör cirka *fem promille* av den totala arbetstiden på bygget, med andra ord en helt försumbar extrakostnad. Med tanke på de fördelar som det innebär kan man således rekommendera andra företag att genomföra Integrerad planering på sina arbetsplatser.

Gemenskapen är den faktor som påverkas mest av den Integrerade planeringen (IP) enligt både intervjuer och enkäter från Concordia. Det påtagliga engagemang, som skapas av IP, märks inte minst av att de deltagande vid olika planeringsmöten praktiskt taget alltid stannar kvar en stund efter det formella mötet och fortsätter diskussionerna.

Mycket intressant att observera är också det tydliga intresse för andra fack än det egna som vid många tillfällen kunde konstateras vid möten, dvs. att någon påpekade viktiga omständigheter som gällde någon annan yrkesgrupps uppgifter än den egna. Man visade helt enkelt intresse för helheten och för sina kollegor.

De flesta som intervjuats eller svarat på enkäter är positiva till IP och upplever inte att man träffas för ofta - i princip varannan vecka för samordningsmötena och litet glesare för månadsmöten och arbetsberedningar.

En uppfattning som delas av många på Concordia är hur viktigt det är att genomföra arbetsberedningar om man vill skapa en ökad förståelse för IP bland alla yrkesarbetarna på bygget.

Concordia upphandlades tidigt – detta gav goda möjligheter till planering före byggstart. Bland annat ledde detta till att man fick tid att analysera byggnads-konstruktionen och göra vissa förenklingar av denna.

Från flera håll understryks vikten av att beställaren/byggherren är engagerad i den integrerade planeringen, bl.a. genom att se till att arbetsstyrkan på bygget informeras om hur det färdiga byggnadsverket kommer att se ut och varför.

En erfarenhet som man kan dra av Concordia-projektet är att det är viktigt att få med alla engagerade entreprenörer i planeringen. De problem som uppstått under sommaren 2005 med mellanväggsentreprenören kanske skulle ha kunnat undvikas

eller lindrats om det funnits representanter med från denna entreprenör på samordningsmötena – vilket nu inte var fallet.

Många på Concordia anser att man behöver förstärka planeringsinsatserna från UE:s arbetsledare, speciellt de från installationssidan. Samtidigt är det viktigt att också UE:s arbetare engageras mera i planeringsarbetet, exempelvis genom att man ökar antalet arbetsberedningar för denna kategori.

Integrerad planering kan vara något som ökar intresset för byggbranschen bland ungdomar. Dessas attityder och kunskaper är på väg att skapa nya förutsättningar för att jobba i byggbranschen. En ung lagbas på Concordia tar självklart föräldraledigt för att vara med sin nyfödda dotter. Samme man representerar också ett datorkunnande, som på sikt kan bli mycket viktigt för den industriella utvecklingen inom byggandet.

Ett konkret resultat av detta FoU-projekt är ett förslag till utbildningsprogram i Integrerad planering.

Ett annat konkret resultat är en rapport om Integrerad planering, skriven på engelska – Sustainable management - som presenterades vid en svensk-brittisk konferens i Malmö i maj 2005. Denna rapport bemöttes med intresse – och i viss mån med förundran – av de brittiska forskarna, som inte kände till någon liknande verksamhet med yrkesarbetares deltagande i planeringen på byggen i Storbritannien.

Ytterligare information

Jan Söderberg, professor emeritus, Lund, telefon 046-15 77 14. E-post: jan.soderberg@bekon.lth.se.